

ББК 81.411.4 – 314

УДК 811.161.2'373.23

ДИНАМІКА УКРАЇНСЬКИХ ОСОБОВИХ ІМЕН

Колись праслов'яни, як і всі інші народи, використовували тільки одне ім'я, не знаючи ні по батькові, ні прізвища. Ясно, що таких імен було дуже багато, бо в цій ситуації тезки в одному роді, навіть у одному племені є просто неможливими. У нас це було десь так до VIII-IX ст. н.е. Ми знаємо князя *Кия*, що дав своє ім'я *Києву*, його братів *Щека* й *Хорива*, їх сестру *Либідь*, але не знаємо (бо не було) більше ніяких компонентів їх імен. Практично всі давні імена у слов'ян були суціль слов'янськими і вказували на зовнішній вигляд (*Малуша*, *Малюта*, *Б'ляна*, *Чернавка*), внутрішні якості (*Гординя*, *Добриня*, *Ластуша*, *Несм'яна*), рахунок у родині (*Первуша*, *Вторакъ*, *Третякъ*, *Четвертакъ* і т.д.), очікування в родині (*Жданъ*, *Жаданъ*, *Бажанъ*, *Чеканъ*, *Нежданъ*, *Нечай*) тощо.

Особливу групу складали імена-обереги, які застосовувалися в родинях з високою дитячою смертністю. Давалося непривабливе ім'я, щоб смерть на дитину не поласилась: *Некрасъ*, *Неладъ*, *Нелѣтъ*, *Нелюбъ*, навіть *Негодяй* і, вибачайте, *Говно*. Це останнє ім'я зафіксоване в 1495 р. як належне селянинові Бельського повіту поряд з хресним іменем Офонаско [12, с.164]. Батьки любили своїх дітей і цими негативними іменами прагнули їх зберегти. Велику групу старих язичницьких імен становили побажальні імена, які мали переважно композитну структуру: *Володимиръ* (отже, побажання оволодіти миром, громадою; інші тлумачення цього імені, зокрема його запозичення з германських мов, не переконують), *Вадимиръ* (скорочення: *Вадимъ*), *Радимиръ* (скорочення: *Радимъ*), *Казимиръ*, *Володиславъ*, *Бориславъ* (скорочення: *Борисъ*), *Станіславъ*, *Боривой* тощо. Поступово такі композитні імена стали надбанням тільки верхівки племені – князя та його “ближніх людей”. Добре сказав про наші

древні антропонімічні скарби яскравий поет Роман Вархол: “У світлі / полярної зірки / засяяли / наші говірки, / розквітли / мов яр, письмена... /...Весна / написала / уставом / слов’янські / дзвінки / імена” [1].

С.М.Пахомова висунула цікаву ідею, що в праслов’янські й давньоруські часи “віра в магічну силу антропоніма й ототожнення імені з його носієм спричинили табу на ім’я, і це служило підставою для утворення паралельних до забороненого оніма засобів називання особи – антропонімних евфемізмів”. До останніх дослідниць відносить патронім та андронім, що явно сформувалися вже в праслов’янську епоху. Така інтерпретація дозволяє розв’язати своєрідну антиномію: іменування в давнину було однослівним, а форм цього іменування було три. Ілюстрації цієї думки – майже виключно жіночі іменування: андроніми *Всеволожая* 1097, *Изяславля* 1151 та ін. і фіксовані трохи пізніше патроніми: *Игоревною* 1190, *Мьстиславна* 1122 та ін., в тому числі уславлена *Ярославна* зі “Слова о полку Ігоревім” [8, с. 225-226].

Не заперечуючи цієї оригінальної й цінної думки, яка потребує поглибленого вивчення, в порядку дискусії зверну увагу на те, що чоловічі імена таких виразних аргументів у древності не мають. Тому можна думати, що тут справа не в табу, а в давній гендерній ситуації, у соціально нижчому ранзі жінки. Андроніми та патроніми, особливо коли йдеться про князівські родини, були не евфемізмами, а захисними щитами. *Ана ръина* 1063 підписалася своїм іменем, а не евфемізмом-патронімом (*Ярославна*) чи андронімом (щоправда її чоловік Генріх I тоді вже помер). Та й для дружини князя Ігоря в ситуації, коли він був у полоні, ліпшим захистом став патронім *Ярославна*, хоч вона цілком могла б іменуватися андронімом *Игоревая*. У давніх андронімів саме членна, повна форма, що народилася як вираження категорії означеності (*Игоревая*, а не *Игорева*) підкреслювала “спеціалізоване значення дружини даної особи, як правило князя” [13, с.224]. Ужиток таких членних андронімів-прикметників теж

промовляє за те, що вони вживалися для піднесення авторитету, а не для приховування справжнього імені.

Ще до прийняття християнства до імен слов'янської генези додалося трохи кельтських (рутенських) імен, як *Рюрик* (від старої назви ріки Рур), *Трувор*, *Синеус*, *Ігор* та ін., кельтське походження яких добре обґрунтував В.Г.Скляренко [9, с.60-63], скандинавських – *Олег*, *Ольга*, *Гліб* та ін. А християнство, прийняте 988 р. князем Володимиром, який, охрестившись сам, прибрав ім'я *Василь*, принесло в Київську Русь і нові християнські (хресні, календарні) імена відповідно до святців – календарних списків видатних у християнстві людей – святих, мучеників, великомучеників, апостолів, рівноапостольних святих тощо. Це був список канонізованих християнською, а після її розколу в 1054 р. на західну (католики) та східну, православною церквою осіб. Усіх обернених у християнство людей церква наділяла іменами тільки зі святців. А туди потрапили імена з країн, де зародилося й первинно поширювалося християнство, тобто імена давньоєврейські, грецькі й латинські. Для Русі ці імена були незвичними, навіть дикуватими. Тому до XVII ст. поряд з хресним іменем, одержаним від попа в церкві, було прийнято давати в родині й своє, традиційне, язичницьке ім'я. Пор. у записах старих пам'яток: 1) про власника відомого Остромирова євангелія, 1056 : "въ крѣщении Иосифъ, а мирьскы Остромиръ", 2) з літопису під 1113: "преставися князь Михайло, зовомый Святополкъ", 3) 1164: "Костянтинъ, а мирьскы Доброило, писецъ євангелія" тощо [12, с.62].

Деякі язичницькі імена увійшли у святці у зв'язку з канонізацією представників Київської Русі, переважно князів. *Борисъ* і *Глѣбъ*, сини князя Володимира, забиті у боротьбі за княжий стіл братом Святополком Окаянним, потім княгиня *Ольга*, бабуся що прийняла християнство індивідуально, під час своїх відвідин Константинополя (тоді на Русі – Царграда). За літописною легендою, візантійський імператор Костянтин

залицявся до Ольги і хотів узяти її в жони. Треба було охреститися. Ольга сказала: охрещусь, якщо ти сам мене охрестиш. Імператор з патріархом її охрестили. А коли Костянтин знову запропонував стати його дружиною, Ольга відповіла: ти ж мене хрестив, я твоя хресна донька – церква того не дозволяє. Імператорові залишилося пожалкувати: “Перехитрила ти мене, Ольго” [2, с.348]. Володимир же, її онук, приймаючи християнство, силою вибив у тодішніх візантійських братів-імператорів собі в жони їх сестру Анну.

Сам Володимир був канонізований лише через 300 років по своїй смерті і що знаменно – під своїм язичницьким (*Володимир*), а не християнським (*Василь*) іменем. Потрапивши в святці, імена *Володимир* та *Ольга* (теж з язичницьким іменем – її хресне ім'я *Олена*) зберегли й зберігають досі свою популярність, причому ім'я *Володимир* ставало в минулому столітті навіть лідером і досі перебуває в десятці найуживаніших, так само й ім'я *Ольга*, хоч лідером ніколи не ставало.

У XV – XVI ст. домашні язичницькі імена почали все активніше виходити з ужитку, повністю витісняючися хресними, християнськими іменами, до яких населення вже звикло. Проте язичницькі імена не зникли безслідно, а переходили в прізвища (прізвищеві назви) чи прізвиська, значною мірою в цій функції зберігшись дотепер. Так, у словнику Н.М.Тупикова відзначено 49 осіб з іменем *Жук*, фіксованим у XV – XVII ст. [12, с.208-209], переважно поряд з хресним іменем: *Ивашко Жукъ* 1500, *Петрашъ Жукъ* 1564. З подібних записів видно, що язичницьке ім'я поступово перетворювалося на кличку, прізвисько, додаткове імення при основному хресному. Деякі так прізвиськом і залишилися, у цій функції або з перетворенням на прізвище живуть і досі (в Україні – частіше). Більшість же через стадію патронімів стали прізвищами, пор. рос. *Жуков*, укр. *Жученко*. Пор. також прізвища, виниклі на базі наведених вище язичницьких імен: 1) *Бажан*, *Нечай*, *Третьак*, 2) *Жданов*, *Нежданова*,

Некрасов тощо.

Поряд з цим процесом остаточного занепаду чи функціональної й словотвірної перебудови колишніх язичницьких імен у нашому іменнику протягом XI – XX ст. відбулися такі основні процеси, що призвели до істотних змін іменника.

I. Імена фонетично й морфологічно адаптувалися, тим самим увійшовши до складу мовної системи. Адже християнство принесло на Русь суцільно іноземні імена, які часто не узгоджувалися з нормами діючої давньоукраїнської системи. Щоправда, оскільки ці імена прийшли не прямо з Візантії, а через Болгарію, то вони вже були якоюсь мірою слов'янізованими. Цей процес інтенсивно розгорнувся в Київській Русі. Князь *Юрій* Долгорукий (1090-1157), син Володимира Мономаха, що був (неодночасно) і засновником Москви, і великим князем Київським, іменувався саме *Юрієм*, але ж це – слов'янська переробка грецького імені Георгій (“землероб”): відкинення ініціального г і вокалічна трансформація. Отже, відбулася ця переробка ще в XII ст. Пізніше в цьому ж імені два перші звуки помінялися місцями – вийшло *Єгор*. Лише в XVI ст. було відновлено й джерельну форму *Георгій*. З одного імені вийшло три різні. Такий розпад одного імені на кілька продовжувався й пізніше, що колись зумовлювалося бідністю християнського іменника за антропоніміїними мірками хай підсвідомого язичництва, а тепер – пошуками антропонімії новизни. А яких видозмін зазнали імена зі звуком **ф**! Пор. рос. *Фома*, *Филипп* та укр. *Хома*, *Пилип* тощо [5]. Трансформація імен іноді змінювала їх до невпізнанності. Зіставмо *Євфросинія* й *Пріська*, *Євпраксія* й *Параска*, *Олександра* й *Леся*. Фонетичні зміни християнських імен посилювалися великою схильністю слов'янських імен до творення пестливих форм шляхом усічення імені та його суфіксації, що не притаманно в такій мірі грецькій, романським та германським мовам. В українській мові від імені *Іван* І.І.Трійником зафіксовано 337 похідних [11, с.143-146], чого не

скажеш, здається, про жодну іншу мову. Кордоцентричність української ментальності й тут себе проявила.

2. Антропонімійні пошуки істотно активізувалися тим, що християнських імен, як зазначалося, було значно менше, ніж язичницьких. Ментальне сприйняття антропонімії вимагало її розмаїтості. Сума церковних іменних списків XI-XIII ст. (святці, мінеї, місяцеслови, життя святих) дає 537 чоловічих та 105 жіночих імен [10, с.27]. Пізніше розширення складу святих, включення до канонізованих списків нових імен (зокрема багато прийшло з Грузії після церковного об'єднання православної Грузії та Росії) збільшило кількість хресних імен, і на середину XIX ст. їх у церковних святцях було вже близько 900 чоловічих і 250 жіночих [10, с.33]. Але помітна частина цих імен через свою фонетичну незвичність (згадаймо антропонімну історію *Немидори* в І.Нечуя-Левицького) чи небажані семантичні асоціації вживалася мало або й зовсім не вживалася. Ще в XIX ст. М.Гоголь міг назвати свого героя *Акакій Акакійович*. А хто тепер в Україні дасть своєму синові ім'я *Акакій*? Так само пішли в небуття раніше використовувані церковні імена *Мардарій, Сценудій, Сосій, Сосипатр*, жіночі *Сосипатра, Сирофінікіса, Теоніста* та ін.

3. Внаслідок цього іменник почав розширюватися також нецерковним шляхом. Під тиском громадських уподобань церковна регламентація просто змушена була послабнути. У XIX ст. почали з'являтися й імена, взагалі відсутні в святцях. Фольклорно-казковий богатир Єруслан Лазарович відомий давно, однак лише після появи "Руслана і Людмили" О.Пушкіна нецерковне ім'я *Руслан* (з араб. арслан "лев" через тюркські мови; це арабське слово своїм звучанням породило й апелювативну назву зовсім іншої великої тварини: *слон*) увійшло в реальний ужиток і зберігає популярність досі. У зв'язку з 300-літтям династії Романових набули певного вжитку старі княжі імена, які не потрапляли до

святців – *Аскольд, Рюрик, Ярослав* (Ярослав Мудрий не був канонізований!). Пізніше до них додалися в Україні теж неканонізовані імена *Станіслав, Мирослав і Мирослава, Радомир, Казимир, Квітослава* та ін.

4. У ХХ ст. після Жовтневої революції новонароджені та їх імена реєструвалися за бажанням батьків у державних органах, а не в церкві. Нарікати дітей за святцями батьки могли, але вже по своїй волі, а не в обов'язковому порядку, тим паче що більшовицька влада ставилася до церкви дуже вороже. Регламентацію святцями заступила регламентація модою. В іменник увійшло чимало західноєвропейських імен: *Арнольд, Ернест, Едуард, Том, Евеліна, Ізабела, Кароліна, Клара* тощо. З'явилися тисячі новотворів, так званих "революційних" імен: *Пролетарій, Геній, Депутат, Діамат і Діамар* (діалектика + марксизм), *Декабрист* тощо. Серед них багато – від пов'язуваних з революцією імен типу *Марат, Робесп'єр*. Пор. чол. *Нінел* та жін. *Нінель* (Ленін – обернене прочитання), *Владлен* (Владимир Ленін), *Марлен* (Маркс + Ленін). З цими іменами люди й сьогодні живуть. А як бути *Лентрозіні*, коли Троцького вигнали, а Зінов'єва розстріляли? Один дуже войовничий і дуже дурний атеїст назвав своїх дітей-близнюків *Небо* й *Бебо*. І то були не просто слова, а аббревіатури з розшифровкою **Немає Бога і Без Бога** (з газет). Таких імен нараховують до 10 тисяч, але переважно вони були одиничними чи малопоширеними [4]. Практично всі ці "революційні" імена вже давно, з 40-х рр. ХХ ст., не використовуються для наймення новонароджених.

Але з 1991 р., від проголошення незалежності України й свободи слова, ця свобода поширилася і на наймення новонароджених. І батьки знову довели, що серед них трапляються ідіоти. Як інакше зрозуміти, що на Житомирщині батько назвав свого сина *Ісус Христос* і оголосив заздалегідь, що майбутню доньку назве *Лесею Українкою?* (газета "Факти" // 2003. – 29 листопада). В Україні вже живуть хлопчики з іменами *Іглесіас*,

Кеннеді, Космос (ім'я не космічне, а бандитське – за серіалом “Бригада”), *Лимон, Сервер, Таймер, Мадагаскар, Гамлет, Жуйжуй* (це в Одесі), *Шахід* (Харківська область), дівчатка з іменами *Есмеральда, Кармеліта* (за серіалом), *Кармен, Принцеза, Русалка, Черешня* і навіть *Атлантида* (газета “Комсомольская правда в Украине” // 2007. – 31 січня).

5. Але не ці антропонімійні і вибрики визначають сучасну динаміку особових імен. Як колись язичницькі імена півтисячоліття після прийняття християнства продовжували вживатися, так християнські імена панували в Україні і протягом усього періоду запеклої боротьби радянської влади з церквою, і тепер, в умовах незалежної України, повсякчас збільшуючи свою впливовість. Особовим іменам, як і іншим прикметам етносу, притаманна висока усталеність і традиційність. Звичайно, протягом ХХ-ХХІ ст. помітно зростає рухливість частотності, зміна популярності певних імен. Але що торкається самого складу, то серед ядерних, не периферійних імен він залишається майже незмінним.

Ще на початку ХХ ст. в Україні, Росії й Білорусії в середньому кожен четвертий новонароджений хлопчик одержував ім'я *Іван*, кожна п'ята дівчинка – ім'я *Марія*, а кожна шоста – ім'я *Анна* чи *Ганна*. І так було усі попередні мінімум 500 років. Це зумовлено складом святців, де *Іван* фігурує мало не через день, а *Марія* не дуже від нього відстає. Але пізніше, з послабленням впливовості святців, рух найуживаніших імен пожвавішав. У 20-х роках ХХ ст. лідером замість Івана став *Микола*, у 30-х *Володимир*. На короткий час у 40-х роках перед зайняв *Віктор*, якого згодом витіснив *Сергій*, а з 60-х років до сьогоднішнього дня лідером залишається *Олександр*. Це – загальна картина, що має свої територіальні варіації. Так, у гуцулів якийсь час на чолі іменника стояв *Василь*, а в деяких селах це ім'я передує й досі. Зокрема це стосується славного села Космач, де ім'я *Василь* “упродовж століття займає перше місце” [6, с.51].

Марія втратила своє лідерство трохи пізніше – десь у 30-х роках,

спочатку в містах, а потім у селах. Подекуди цей процес розтягся в часі. Так, за даними С.П.Павелко, у місті Косові *Марія* утримувала своє лідерство до 60-х років, а в селі Космачі утримує й досі [7, с.131]. У кінці 30-х років якийсь час передувала *Валентина*, у 40-х *Людмила*, у 50-60-х *Тетяна*, у 70-80-х *Олена* (за даними В.А.Никонова, у середині 70-х років у східних слов'ян ім'я *Олена*, *Елена* одержала кожна третя дівчинка). Пізніше, на межі тисячоліть, лідерство поступово переходить до *Катерини*. Локально, в різних регіонах України, лідерами побували й інші імена. Зокрема в гуцулів, у Косові, це були, послідовно, *Галина*, *Наталія*, *Ірина*, *Христина* [7,с.135-137].

6. У сучасності, в ХХІ ст. маємо, як найвиразніші тенденції розвитку іменника: а) активне відродження старих календарних імен. Знову стали популярними імена *Іван* та *Марія*, які 40-50 років тому в містах майже зовсім вийшли з ужитку. Тепер вони знову входять у десятку найчастотніших імен або тяжіють до того; б) відродження історичної пам'яті поновило й інтерес до ще більш давніх язичницьких імен, але не всіх, а лише композитних, княжих – як канонічних (*Володимир*, *Святослав*), так і неканонічних (*Станіслав*, *Мирослав*, *Ярослав*); в) набирають активності старі обкатані імена, що є довгими, три-, чотири-, п'ятискладовими: серед жіночих імен на перше місце виходять або пробиваються туди імена *Катерина*, *Анастасія*, *Олександра*, *Ірина*, *Вікторія*, *Єлизавета*. Ім'я *Вероніка* стало частішим за ім'я *Віра*. Серед чоловічих імен ця обставина довго утримує на першому місці ім'я *Олександр*, що є на письмі трискладовим, а у вимові – чотирискладовим.

У березні 2007 р. проведено антропонімічний експеримент: студентам різних груп, від першого до п'ятого курсів, було запропоновано записати по 10 чоловічих і жіночих імен, які їм найбільше подобаються. Аналіз відповідей засвідчив, що у трьох групах лідером виявився *Олександр* і в двох – *Андрій*. У списках жіночих імен двічі лідером стала

Катерина і по одному разу – *Анастасія, Ірина й Олександра*. Сумарна ж частотна десятка включає такі імена і в такому порядку: чоловічі – *Олександр, Андрій, Дмитро, Максим, Сергій, Олексій, Євген, Володимир, Ігор, Олег*; жіночі – *Катерина, Ганна, Ольга, Анастасія, Ірина, Марія, Тетяна, Олена, Вікторія, Олександра*. Можна прогнозувати, що за цими іменами передусім – майбутнє, бодай на 20-30 років. Якщо відзначена тенденція до багатоскладовості панує серед жіночих імен (у частотній десятці лише два імені двоскладові), то серед чоловічих імен у десятці двоскладових аж сім. Тут вимальовується інша тенденція, теж фонетична: двоскладове ім'я з наголосом на кінцевому складі (виняток – тільки ім'я *Ігор*). Загалом *Олександра* має випередити *Андрій*.

7, Ще одна прикмета особових імен змінювалася в часі. Якщо колись ім'я було, так би мовити, єдиним ідентифікаційним кодом людини, то пізніше, з розвитком додаткових імен, що стали прізвищевими назвами і зрештою прізвищами, останні цю ідентифікаційну функцію все більше перебирали на себе. За іменем і прізвищем ми знаємо набагато менше людей, ніж тільки за прізвищем. Більш-менш освічена людина знає, що Шекспіра звали *Вільям*, а Ньютона *Ісаак*. А ось готуючи цю статтю, я мусив заглядати в енциклопедію, щоб встановити (чи уточнити) імена таких великих людей, як Драгоманов (*Михайло*), Вернадський (*Володимир*), філософ і літературознавець Чижевський (*Дмитро*), Лобачевський (*Микола*), маршал Мерецков (*Кирило*). Це зрозуміло. Прізвища значно придатніші для збереження інформації про людину. Їх є сотні тисяч, якщо не мільйони. В Україні існує мінімум 100 тисяч різних прізвищ, а імен у більш-менш активній формі десь близько 90 чоловічих і 100 жіночих. Поза тим прізвище є спадковим, переходить з покоління в покоління, а ім'я належить людині індивідуально.

Зате ім'я миліше, і в близькому колі (рідних, друзів) уживаються саме імена, а не прізвища. Дейл Карнегі, зазначивши, що, як правило,

“людина значно більше полюбляє своє власне ім’я, ніж усі інші імена на землі, разом узяті” [14, р.81], вивів закон: “Пам’ятайте, що ім’я людини для самої цієї людини є найважливішим звуком у будь-якій мові” [14, р.86; пор.3,с.79]. Йдеться саме про ім’я, а не про прізвище. Тут потрібне уточнення. Дейл Карнегі говорить про розподіл антропомоделей в англomовному світі. Там антропомодель “ім’я” охоплює семантичний простір, розподілений у східних слов’ян між двома антропомоделями – “ім’я” та “ім’я й по батькові”. Той ефект, який дає при спілкуванні англійською мовою звертання за іменем, у нас семантично розподілений між двома антропомоделями: “ім’я” (звертання до дітей та найближчих друзів)” “Ім’я та по батькові” (звертання до дорослих людей). Яскрава особистість покійного вже керівного працівника Одеського національного університету Леона Хачиковича Калустяна з любов’ю згадується в університеті серед іншого й тому, що він знав і безпомилково використовував імена та по батькові всіх без винятку співробітників університету. Велич і суспільну – а не лише суб’єктивну – вагомість імені громада відчувала завжди й добре відчуває і тепер.

Література

1. Вархол Р. Гуде золота бджола під Києвом і під Корсунем // Літературна Україна. – 2007. – 22 лютого.
2. Душенко К.В., Манчха Г.П. Мысли, афоризмы и шутки выдающихся женщин. – 7-е изд. – М.: Эксмо, 2007. – 636 с.
3. Карпенко О.Ю. Проблематика когнітивної ономастики. Монографія. – Одеса: Астропринт, 2006. – 325 с.
4. Карпенко Ю.А., Андреев Е.Ю. Что такое СИЗИФ? // Русская речь. – 1991. – № 3. – С.156-159.
5. Карпенко Ю.Антропонімічні аргументи в історії слов’янської фонемі <f> // Acta onomastica. – Praha, 2006. – R.47. – S.265-271.

6. Павелко С.П. Особливості гуцульського чоловічого іменника у місті й селі (Косів і Космач) // Записки з українського мовознавства. – Одеса: Астропринт, 1999. – Вип.7. – С.50-55.
7. Павелко С.П. Особливості гуцульського жіночого іменника у місті та селі (Косів і Космач) // Записки з українського мовознавства. – Одеса: Астропринт, 2000. – Вип.10. – С.131-138.
8. Пахомова С.М. Табу на ім'я як рушій розвитку антропосистеми // Студії з ономастики та етимології 2007. – К., 2007. – С.224-231.
9. Скляренко В.Г. Русь і варяги. Історико-етимологічне дослідження. – К.: Довіра, 2006. – 219 с.
10. Суперанская А.В. Словарь русских личных имен. – М.: Эксмо, 2003. – 542 с.
11. Трійняк І.І. Словник українських імен. – К.: Довіра, 2005. – 509 с.
12. Тупиков Н.М. Словарь древнерусских личных собственных имен // Записки отделения русской и славянской археологии Императорского русского археологического общества. – СПб.: Типография Скороходова, 1903. – Т.4. – С.56-915.
13. Якубинский Л.П. История древнерусского языка. – М.: Учпедгиз, 1953. – 368 с.
14. Carnegie D. Lifetime Plan for Success. – N.Y.: Galahad Books, 1998. – 538 p.

Yuriy Karpenko

Dynamiks of Ukrainian Personal Names

Ukrainian Christian names had a long way in development from ancient pagan names with one lexeme anthropoformula through Christian names regulated by Christian calendar. Having traces of previous stages, today's Ukrainian personal names preserve their calendar basis and include various Western European borrowings and local neologisms.